National Library of Israel
Doar Hayom - דאר היום, 17.09.1926, page 6

מנעד למסוה

(שעורים בהסתכלות)

ועכשיו, רבותי, שאנו עומדים בין כסא לעשור ויום הכפורים ממשמש ובא, עכשיו בשהספרים נפתחים, השבונות נחשבים ומזקינים לדין — יוצא אנכי מאיצטגננותי, מתחיל לפשפש במעשי וביחוד במעשי אחרים, לחזר בתשובה ולעסק קצת במילי דשמיא, דרך משל: בבית הכנסת המודרני „ישורון" בעיר קדשנו.

ומי שלא התפלל בראש השנה הזה ב„ישורון" — כך אומר תלמידי הר"ר דהתם — לא טעם טעם של תפילת מימין!

דהיינו: האולם של בית"ם לנערים משמש לקדושה ונחלק לשנים: ה„אמריקנים" מימין, ה„נייטיבס" משמאל, החלוצים עומדים בלא שרוולים ובחצי מכנסים בקרן זוית ועזרת-נשים במחיצה דקה ושקופה-אטומה — למולם . . .

ומי לא בא שם כהיום הזה? — הן זוכרים אתם מסתמא את הרשימה שלי דראשתקד: עורכי דין מפורסמים ורבי דיגים לאון מאחוריהם, ארבע קטים בדיפלומות ובסרטיפיקטים, דוקטורים למיניהם ואינז'ינירים, ידועים, מנהלים וערב-מנהלים, גם בעלי בתים מכל המינים ואפילו מורים וסופרים וסתם בטלנים, אשרי עין ראתה כל אלה!

וכלם באים, כמובן, לשמע אל חרינה ואל התפלה של השצ"ים הארי־סטוקרצים והחזנים הדיינים, וביחוד המתפללים שב„סקשיון" האנגלית, שהם שואלים זה לזה בלשונם:

— „הייוו יו די סאני-טייק?" ופרושו בלשוננו הוא: חיש לך את ה„נת־נה-תקף?"...

מלאך השרת ביוחד עומד מטעם מלכותא-דרקיעה עם ירמולקה אמריקאית-שחורה בראשו מקבל את כל התפילות ומציגן לפני מלך עליון בתרגום עברי (מתוקן ע"י עבאדי) וב־חברה הספרדית דזקא, כדי שיבינו שם . . .

ומי יתנה תוקף התקיעות ב„ישורון"? כששמעו המתפללים את בעל התקיעות ענו ואמרו כלם: „אוי, האט ער א בלאוער!" הוא כנראה דר. מרוֹפלם לתרועה ולשברים והלואי שאשקר, אם לא תשמעו בימים האלה שתי־ד"ר פון-בלוזאק זה נסע בשליחות מטעם קרן היסוד ומקין הקימת — במקום סמואל! — לתקע לשם תעמולה...

ואולם — כך מתאונן תלמידי לבני רבו — מה שלא נכון בכל זאת בישורון הוא: צמצום המקומות.

אמנם זכיתי לראות את הכסאות שהם מסודרים בשורות לשני הצדדים וכתובים עליהם שמות בעליהם שחור על גבי לבן ממש כמו בבית הכנסת הגדול „אליה הנביא" אשר באלכסנדריה של מצרים, אלא ששם כתובים כל השמות בצרפתית, חוץ מהסנטור די-פיצ'וטו ב„מזרח" שהוסיף גם עברית ושורותו הארוכה של בוד יהדילוביץ ובניו ב„מרכז", שהיתה כלה עברית, כמובן.

וכפי הדמורט, שמסר לי תלמידי הר"ר מראש השנה הזה, היו רואים בישורון כמה כסאות שעמידתם ריקים עם כרטיסים בעלי שמות של פקידים ור"הים שאינם באים להתפלל ולעומתם יהודים זקנים וישישים עומדים בעמדותיהם על רגליהם ואין להם מקום לשבת, ולהנם צעקו בתפלת „שמע קולנו" — : „ככלות כחנו אל תעזבנו!"...

אין אני נגאי ולא שמש ב„ישורון", ואולם מפני שעומדים אנו לפני יום הדין מבקש נא ר' עזמות חשבון ושואל בל כי האי לכמה?

האמנם חשבת ע ד ת י ש ו ר ו ן לחפך את בית הכנסת שלה לתיאטרון, להבדיל, שיש בו מקומות שמורים ופנויים מלכתחילה מעין prises en location העומדים ומחכים לבעליהם? הן ידעתי כי הכל אצלם בשל ולשם שמים, ואין חלילה שם לא „מזרח" ולא „רגל הזהב", לא עליות שמנות ורזות ואף לא פתיחה וששי ומפטיר, כנהוג, ומתפללים שם עם העבריינים ומכבדים אותם ב„ששי", ובכ"ז עומדים כסאות ריקים לכבוד אי אלה פקידים „גבוהים" המופיעים רק לזמן עערים דק בבית־התפילה בבחינת — בל אחטא בלשוני! — „יישמן ישורון ויבעט"..

וצר לי ביחוד על מר ל—ן, מזכירו של הברון ג'יסם רוטשילד חנם־צא כעת בא"י, שהזמין ע"י התליפון מקיפה מקום מיוחד ב„ישורון" לכבוד ראש השנה — כך התפאר לפני אחד מגבאי המוסד — ובשעת התפלה יצא החוצה לנוח מרב תפילותיו ועמד בעזרה בילוי ראש, מליתו מעוטפת על גבו כיהודי חרד ופיטום-הקטורת בפיו.

וכשהעירו לו על זה בנימוס, אמר בקצף:

What kind of people are here in Jerusalem.

כלומר: איזה מין בני אדם ישנם כאן בירושלים!

אכן, ידידי המזכיר הברמני הלונדוני, קשה לחיות יהודי ביחוד בירושלם, הא?

ובכן, ויהי ב י ש ו ר ו ן — לא מלך ולא „מזרח" אף לא תיאטרון או אופירה עם כסאות פנויים אלא דוקא למתפללים ולא ל„ינקים" המסיירים בירמולקותיהם השחורים אילך ואילך ומפריעים את המתפללים באמצע שיחתם...

ולא יאמר עוד ב„ישורון": צר לנו המקום בביהכ"נ בירושלם!

* *

ומחמת, שאנו עומדים לפני יום הדין הגדול, מרגיש אני צורך להודיע לכם בזה כי המקובלים בעירנו התקינו ל„ימים נוראים" אלה „אבינו מלכנו" חדש, שנתפרסם במודעות בחוצות ירושלים. הרבת מאחב"י רצים יום יום לבית הדפוס, שבו נדפסו ה„אבינו מלכנו" החדשים ומבקשים לקנות אותם בכסף מלא וכדי לזכות את הרבים וביחוד את תלמידי החדרים, הנני מוסר לכם בזה העתקה מדויקת, מלה במלה ואות באות ממש, חנם אין כסף לכבוד יום הדין:

ב"ה, ירושלם עיה"ק בירח הרחמים והסליחות, בסוף שנת תרפ"ו והסימן „ובחרת בחיים" לפ"ק.

כי עת לחננה כי בא מועד

בקשה מקהלא קדישא דירושלם ורבל א"י. שיזהרו להתפלל בכל בתי כנסיות, הן בצבור הן ביחיד את הסדר הזה, בעת רצון בעת שיאמר הקהל אבינו מלכנו יוסיפו בסוף אלו ד' בקשות, כסדר הזה, וביום ב' וה' גם אחר אחינו בית ישראל.

אבינו מלכנו, תן רשות משה עה"ש שמעבר לנהר סמבטיון שיתגלו לכל אחב"י שבא"י. (מקצתם כבר נתגלו עלידי בן-הרב מדמשק בין יהודי ח י ב ר, כידוע —עזמות).

אבינו מלכנו, תן רשות שיתגלה ויתפתח לנו המעין של מי ניחון בירושלם (לע"ע נתגלה רק נחל פ י ש ו ן ב„אבן ישראל" ובשאר חצות ירושלם — עזמות).

אבינו מלכנו, תן רשות לאליהו הנביא זל"ט שיקים את הנ' אבות הק' אברהם יצחק ויעקב שיתפללו ביחד ובבת אחת. (ואיה האמהות? —עזמות.)

אבינו מלכנו, תן רשות לי־משפחת מלכי בית-דוד שיתגלו בב"א. (ומה יאמר ה„שמאל" שלנו? — עזמות.

וגם כל יחיד ויחיד יתפלל כנ"ל תפילת עמידה לפני יהיו לרצון וכו'. והשי"ת יקבל ברחמים וברצון את סדר תפלתינו:

חתו"ל רנ"ו.

דפוס החדש, ירושלם

בשם המשתתף בצרת עם ד'.

* *

ומסתמא כבר קראתם, חביבי, בדאר היום ע"א בדת הכנסת אורחים, שקיימו פקידי ה„אוניברסיטה" שלנו באורחינו התיירים העברים מאמריקה בשבוע זה.

ואולם את עצם הענין, את עיקר המעשה לא ידעתם ועליכם לשמע, כנהוג, רק מפי מודכם ורבכם וע"כ הטו אזן ושמעו!

כשעלה חנוך (לא השמימה!) אלא להר הצופים בלוית זוג תיירים האמריקאים וכנכנס עמם לקרשי קדשים של משרד המזכירות במבללה, פנתה מיד הפקידה ישר אל התיירים בלשון הרשמית של האוניברסיטה ואמרה:

Do you speak Ydish?

בלשון בני אדם זאת אומרת: האם מדברים אתם יודית, כלומר זוגון? — כן! ענו התיירים, בחשבם לתומם כי ישנה מעלה יתרת לשפת זו.

ועמתה להם הפקידה שוב באנגלית:

Just wait outside!

ז"א: ובכן, צאו במחילת כבודכם החוצה, וחכו שם:

— אם אינם מרוצים, יוכלו ללכת

ואולם איך כתוב שם? — הכל

על פי דרכו, ור' חנוך הוביל אותם

כדרכו בכל אולמי המבללה בלא מ

דים ובלא פקידות, וכשהגיעו לפנ

האורחים, רשמה הגברת — הן ה„ל

די" קודמת אצל האמריקאים לכל דבר

— בראש הגליון כדברים האלה, ו

עתקם נמצאו אצלי בכתב ידה ממש

Was treated very discourteously by a woman in the office Miss. Fr—r.

כלומר: נתקבלנו באפן בלתי מנו

ע"י אשה במשרד, נב' פר—ר.

ומאודך ניסא הנה אין רע ב

טוב, כי הנדבה ההגונה של א ל

ה ד ו ל ר, נתנה לא למבללת ה

רים אלא לחנוך ה ע ו ר י ם, מ

נת: „זו חליפתי"...

ובדיעבד, הרי זו מצוה יותר מ

— ובכן, מדברים אתם י ה ו ד י

ולא אנגלית, משמע שאתם יהו

פשוטים מנהות-הדנא, הכבדו ה

בהדר המתנה עד שאפנה!

והאורחים שלנו, שאינם יודעים

כנראה את הדין „הוץ מצא",

שהו הרבה ויצאו לחדר המתנה,

מקרה שכחו לתלות עליו את ה

הנכון: לול התדנגולים...

וכשנסה מורה הדרך להעיר לו

דה על ההתחרות שהיא עושה

וש„הראתה את הדרך" לתיירים ד

צה, ענתה לו בזעף:

— אם אינם מרוצים, יוכלו ללכ

ואולם איך כתוב שם? — ה

על פי דרכו, ור' חנוך הוביל או

כדרכו בכל אולמי המבללה בלא מ

דים ובלא פקידות, וכשהגיעו לפנ

האורחים, רשמה הגברת — הן ה„ל

די" קודמת אצל האמריקאים לכל דב

— בראש הגליון כדברים האלה, ו

עתקם נמצאו אצלי בכתב ידה ממש

Was treated very discourteously by a woman in the office Miss. Fr—r.

כלומר: נתקבלנו באפן בלתי מנו

ע"י אשה במשרד, נב' פר—ר.

ומאודך ניסא הנה אין רע ב

טוב, כי הנדבה ההגונה של א ל

ה ד ו ל ר, נתנה לא למבללת ה

רים אלא לחנוך ה ע ו ר י ם, מ

נת: „זו חליפתי"...

ובדיעבד, הרי זו מצוה יותר מ